

Text Eva Millet

Al meu fill, ni tocar-lo!

Els pares volen el millor per a la seva prole, però de vegades l'instint de protecció és tan intens que porta conseqüències negatives. La nova hiperpaternitat veu els fills com a éssers intocables, que tenen més pors que mai

El 2008 l'Álex, un professor universitari de Barcelona, va visitar els Estats Units per motius de feina. D'aquell viatge no se li oblidarà mai aquesta escena, que va tenir lloc en una llibreria de Washington, la capital. "Estava amb la Núria, una col·lega, i caminàvem per un passadís entre les prestatgeries. Hi havia un nen, d'uns onze anys, donant una ullada a un llibre, que ens bloquejava el pas, i la Núria li va tocar l'espatlla, lleument, per apartar-lo". Va ser un gest gairebé automàtic, de fet, el nen "gairebé ni se'n va adonar", descriu l'Álex: "Però la mare... Ella sí que se'n va adonar!", recorda. "Va aparèixer de sobte i es va posar a cridar a la Núria com una possessa, dient-li que com s'atrevia a tocar el seu fill i, que si ho tornava a fer, trucaria a la policia... Ens vam quedar de pedra".

Una situació similar la va viure a Nova York l'escriptor i periodista David Sedaris. La relata al seu últim llibre *Let's explore diabetes with owls* (Little Brown),

i implica també tocar lleugerament per l'espatlla un nen. En aquest cas, un adolescent que havia estat fent grafitis en una bústia del carrer mentre els seus pares compraven en un supermercat. Explica Sedaris que, davant aquell acte incívic, un veí va posar la mà sobre l'espatlla del noi i va començar a cridar-li l'atenció. Explica també Sedaris com, en sentir els crits, els pares de la criatura van sortir del supermercat i van córrer al costat del seu fill. No es van immutar, tot i això, en sentir el que aquest havia estat fent mentre ells compraven. Es van limitar a encarar-se amb l'home (que continuava tenint lleugerament la mà sobre l'espatlla de l'adolescent), i li van etzibar, indignats, el següent:

—Qui li ha donat dret a tocar el nostre fill?

L'home, una mica confós, els va explicar el que el seu fill havia estat fent amb un enorme retolador, que jeia ara als seus peus, però els progenitors van

continuar, indignats:

—Tant me fa què feia el meu fill —li va dir la mare—. Vostè no té dret a tocar el meu fill. Qui s'ha pensat que és, vostè?

I tot seguit, va indicar al seu marit que truqués a la policia, cosa que, explica Sedaris, el marit ja estava fent.

La hiperpaternitat és un model de criança originat als Estats Units, basat en una incansable supervisió per part dels pares sobre els fills, que s'ha importat amb èxit a Europa. I a les ja conegudes varietats dels *pares helicòpter* (que sobrevolen sense treva les vides dels seus fills, pendents de tots els seus desitjos i necessitats) i dels *pares piconadora* (els qui aplanen els seus camins perquè no topin amb dificultats) se'ls ha afegit la dels *pares guardaespatlles*: progenitors extremadament susceptibles davant ►

en família

EVAN KREKA

HI HA PARES
QUE SALTEN
ABANS DE
SABER QUÈ
HAN FET ELS
SEUS FILLS

ELS LÍMITS
QUE POSEN
ELS PARES
ALS FILLS
SÓN CADA COP
MÉS LAXOS

► qualsevol crítica sobre els seus fills o sobre el fet que se'ls toqui.

Ignasi Schilt, professor d'educació física, amb gairebé trenta anys treballant amb criatures, ha viscut en primera persona aquesta última versió dels hiperpares. L'any passat era el coordinador de l'equip de monitors d'una escola pública de Barcelona, una feina que depenia de l'ampa (l'associació de mares i pares). Una ocupació que ja no té des que un migdia va esbronar un grup de nens pel seu mal comportament. "Després de dinar fèiem rotació de zones d'esbarjo: unes classes anaven a la pista de futbol, unes altres al pati, unes altres al gimnàs...", explica l'Ignasi. "Hi havia començat a treballar un monitor nou, així que vaig anar a veure com anaven les coses". En obrir la porta, va veure que les coses no anaven bé: nens i nenes descontrolats, saltant com possessos, jugant a pilota, les sabates escampades per tot arreu... La cridòria era eixordidora, i l'Ignasi els va manar que callessin tots immediatament: "Els vaig dir que paressin –recorda– i que no sabia si estava entrant al gimnàs de l'escola o a la matança del porc del meu poble". Els nens van callar, però, dos dies després, l'ampa va rebre una carta d'un grup de pares i mares indignats, denunciant que l'Ignasi havia tractat de "porcs" i "animals" els seus fills. "Quan em van passar la carta, la meua primera reacció va ser no creure el que llegia", recorda. "Després vaig pensar que potser no havia transmès bé el missatge als nens i que ells no l'havien transmès bé a casa, així que vaig proposar una reunió amb els pares, per explicar-me".

La reunió, molt concorreguda ("Tant de bo en una reunió informativa de l'escola o de l'ampa es presentessin tantes famílies", postilla l'Ignasi), no va anar bé. "Encara que hi va haver alguns pares conciliadors, van guanyar els reivindicatius, que estaven convençuts que havia titllat de porcs els seus fills". L'Ignasi ja no és a l'escola després d'això: "L'ampa va rebre tanta pressió que me'n vaig haver d'anar. Va ser un assetjament sistemàtic", conclou.

De l'assumpte, en treu diverses conclusions. La primera, que cada vegada hi ha menys límits per part dels pares: "Ens creiem capaços de poder actuar sobretot de criticar-ho tot, de parlar sobre tot... I és cert que sempre ha estat així, però la diferència és que ara som capaços d'actuar, hi ha més mitjans per fer-ho, i les xarxes socials ho són". També ha detectat que la influència dels progenitors és cada vegada més gran a les escoles, en especial, en aquelles amb una ampa potent. "Els pares cada vegada estan més

involucrats a les escoles, la qual cosa, encara que és bona en molts aspectes, també pot provocar males dinàmiques", assenyala. Perquè malgrat la seva tasca positiva, les ampes de vegades també poden ser plataformes perquè hi hagi progenitors que facin el que ells vulguin. "En una escola on vaig treballar, el menjador el portava l'ampa, i hi havia una mare que es va ficar en l'organització simplement per dissenyar el menú per als seus fills, partint del que els agradava a ells i el que no".

Samantha Biosca, tutora d'ESO i batxillerat en una escola privada de Barcelona ja desapareguda, també s'ha trobat amb aquest tipus de *pares guarda-espatlles* durant els seus quinze anys com a docent. "En diverses ocasions m'han dit, tal qual, que no 'els anava bé' que castigues el seu fill a quedar-se un divendres a la tarda a recuperar deures, perquè se n'anaven de cap de setmana, o que no acceptaven que els hagués confiscat el mòbil a classe". També recorda com, en unes convivències, quan va voler enviar a casa un adolescent que va enxampar fumant porros, la resposta del pare va ser un contundent: "Ni se t'acudeixi. El meu fill es queda. He pagat les colònies".

Aquest tipus d'intervencions, assegura, han anat augmentant en els últims anys. "Els nens són cada vegada més intocables: saben que poden fer el que els dóna la gana i que no els passarà res, perquè tenen darrere els seus pares, que els protegeixen del que sigui. S'ha anat perdent el respecte per la figura del mestre: se'ns ha anat desautoritzant. La culpa sempre la tenen els altres", lamenta. Una actitud que, comenta, no deixa de ser sorprenent: "Perquè els pares avui estan molt desorientats i alguns no tenen, literalment, el temps d'educar". I, encara que assenyala que molts encara confien en el mestre, cada vegada són més els que el qüestionen, fins i tot amb gran virulència: "I jo, com molts altres docents, estic disposada a lluitar per educar els nens, però els pares ens han de donar el poder per això. Si ens desautoritzen, si no anem tots a l'una... S'ha acabat!".

Per a la Samantha, que s'ha especialitzat en *coaching* per a adolescents, aquesta criança hiperprotectora deriva en "nens tirans" que, paradoxalment, ho tindran difícil en la vida com a adults a causa de l'excessiva supervisió paterna. Ignasi Schilt també creu que l'excessiu suport patern és contraproductiu perquè, unit a la ja habitual falta de límits, produeix persones que creuen que tenen molts drets però cap deure, amb el cost que això implica per a la societat. A sobre, els nens sobreprotegits tampoc no ho

PEDAGOGIA DEL CORATGE

La por és una emoció bàsica i per això, apunta Cristina Gutiérrez Lestón, és fonamental aprendre a lluitar amb ella i distingir quan ens protegeix i quan ens destrueix. Però actuant com a guardaespalles dels fills, no ajudant-los a enfrontar-s'hi (per por que es frustrin, fallin, es decebin...), això no s'aconsegueix. A La Granja cada vegada dediquen més hores a ensenyar a enfrontar-se a les pors, una cosa que per als seus responsables és una variant més de l'educació emocional. Els seus mètodes funcionen, i la Cristina explica feliç com més d'un alumne els ha dit, al cap d'uns dies que hi són, que ha deixat les seves pors al bosc... "Al nen no podem dir-li que no tingui por i ja està, sinó explicar-li que entens el que sent, perquè les pors existeixen, però també que hi ha una habilitat que es diu valentia que es pot entrenar. També

VLADIMIR CODNIK

és important fer-los saber que la por, sovint, és manca d'informació, per la qual cosa és important concretar-la", explica. En aquest centre educatiu es pren molt seriosament el que un altre expert a tractar les pors, José Antonio Marina, anomena "l'aprenentatge de la valentia". El reputat pedagog ha dedicat a aquest tema un dels seus últims llibres: *Les pors i l'aprenentatge de la valentia* (Columna). Com en el llibre de Cristina Gutiérrez Lestón, *Entrena'l per a la vida*, Marina veu urgent aturar els temors que entorpiran el desenvolupament dels nens. Dos excel·lents manuals sobre una nova pedagogia: la del coratge, més necessari que mai.

passen bé durant la infantesa. En part perquè tanta protecció, tants para-xocs, fan que les pors els inunden, ja que no han hagut d'enfrontar-s'hi. D'això en dona fe Cristina Gutiérrez Lestón, codirectora de La Granja Escola de Santa Maria de Palautordera: un centre de colònies a la falda del Montseny especialitzat en educació emocional, per on passen cada any més de deu mil alumnes. "En els trenta anys que fa que treballa juro que mai no havia vist tants nens amb tantes pors. Mai", remarca. "En els últims cinc anys ha estat brutal. Hi ha pors de tot i pors fortíssimes, de paràlisi: por de treure's la jaqueta, a dir no, a decidir, al menjar, els animals... També hi ha una urgent falta d'autonomia que veig que, com les pors, està causada per la sobreprotecció". Sobreproteccions com aquella nena a qui, segons van descobrir, la seva mare li donava l'antitèrmic Dalsy cada vegada que li rentava el cap (perquè no es refredés) o l'elevadíssim percentatge de nens i nenes de segon de primària que encara utilitzen bolquer a la nit perquè, per als pares, "encara no estan preparats per treure-l'hi".

I els nens criats així, entre tant de cotó fluix i amortidors, continua la Cristina, tenen "moltes pors i molt exagerades: por d'un mateix, a no tenir amics, a perdre, a coses que et sorprenen: hi ha nens que no vénen aquí per por que els posem per menjar una cosa que no els agradi!". Són nens evidentment sense autonomia, una cosa que en un futur passa factura: "Perquè la por provoca que un no pugui ser un mateix, i a partir d'això comencen altres problemes més seriosos: la falta d'identitat, la tolerància zero a la frustració...". La Cristina, que acaba de publicar un llibre sobre educació, *Entrena'l per a la vida* (Plataforma), entén l'instint de protecció cap als fills. És una cosa natural: la inseguretat, la por i les ànsies de protegir-lo són sensacions que existeixen entre la majoria dels pares. Tot i això, aquesta pedagoga creu que és fonamental preguntar-se qui educarà el fill o la filla, els pares o les pors dels pares: "El problema és que no podem amagar-los les pedres del camí perquè les pedres hi són; el món és ple de dificultats".

Per això, insta els pares que, "si hi ha pedres, els les ensenyin", i si el fill o la filla cau, "mirin com cau i l'ajudin a aixecar-se, però que no impedeixin tant sí com no que caigui, perquè a la vida cal saber aixecar-se. Els pares han de saber que sobreprotegir és desprotegir", conclou. ■

Creieu que sobreprotegem els fills?
Opineu a [Lavanguardia.com/estilos-de-vida](https://lavanguardia.com/estilos-de-vida)

ELS NENS
ACUMULEN
PORS SI
NO FAN
FRONT AL
PROBLEMA

LA FALTA
D'AUTONOMIA
PASSARÀ
FACTURA
ALS MÉS
PROTEGITS